

Grundläggande granskning – Kultur och bildningsnämnden 2024

Revisionsrapport nr 22 2024

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	Emilia Nordin, tfn: 010-831 42 66 e-post: emilia.nordin@regionvarmland.se
Datum	2025-03-20
Diarienummer	Rev/25014
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Innehåll	3
1. Bakgrund	4
1.1 Syfte och frågeställningar	4
1.2 Avgränsning.....	4
1.3 Revisionskriterier	4
1.4 Metod.....	6
2. Granskningens resultat.....	7
2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sitt svar på planeringsdirektiv?	7
2.2 Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?	8
2.3 Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?	8
2.4 Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?	10
2.5 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?	10
3. Sammanfattande revisionell bedömning	11
Bilaga - Resultatsammanställning för Kultur- och bildningsnämnden	12

1. Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra en årlig granskning av samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Kultur- och bildningsnämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

- *Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sitt svar på planeringsdirektiv?*
- *Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?*
- *Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?*
- *Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?*
- *Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?*

1.2 Avgränsning

Granskningen omfattar Kultur- och bildningsnämnden.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallag (2017:725), nämndens svar på planeringsdirektiv 2024, regionplan och budget 2024, flerårsplan för 2024 – 2026 samt nämndens reglemente.

Allmänt om nämndens uppdrag

Kultur- och bildningsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare som utses av Regionfullmäktige. Nämnden har även ett arbetsutskott som bereder ärenden och består av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Enligt Kultur- och bildningsnämndens reglemente ska nämnden fullgöra Region Värmlands uppgifter inom kultur-, bildnings- och folkhälsoområdet. Nämnden ska förvalta och utveckla de gemensamma resurserna inom dessa områden på regional nivå.

Nämnden ska bland annat:

- Upprätta förslag till regionala kulturplan inom ramen för kultursamverkansmodellen samt ansvara för genomförande och uppföljning av planen.
- Fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen.
- Fastställa riktlinjer för bidragsgivning inom nämndens ansvarsområde och fördela bidrag utifrån dessa.
- Upprätta förslag till folkhälsostrategisk plan och ansvara för Region Värmlands folkhälsoarbete som bedrivs i samverkan med länets aktörer.
- Fastställa formerna för utdelning av priser och stipendier inom nämndens ansvarsområde.
- Bedriva den regionala biblioteksverksamhet som föreskrivs i bibliotekslagen.
- Besluta om regional biblioteksplan.
- Ansvara dels för att huvudmannaskapet för Region Värmlands folkhögskoleverksamhet bedrivs i enlighet med förordningen om statsbidrag till folkbildningen, dels för skolornas kostnad som inte täcks av statsbidrag eller andra medel.
- Följa utvecklingen inom folkbildningen inom ramen för Sveriges kommuner och regioners (SKR) representation av de offentligt ägda folkhögskolorna i folkbildningsrådet.
- Besluta om mobilitetsersättning för studerande från egna länet som studerar vid folkhögskola i annat län.
- Besluta om bidrag till rörelseägd folkhögskola i egna länet (Geijerskolan).
- Utgöra styrelse för Ingesunds, Klarälvdalens, Kristinehamns, Kyrkeruds och Molkoms folkhögskola.
- Verka för forskning, utbildning, utveckling och innovation inom nämndens sakområden.
- Svara för frågor om hållbar utveckling inom nämndens sakområden.
- Svara för internationella frågor inom nämndens sakområden.

Enligt reglementet ansvarar nämnden för personalen inom sitt verksamhetsområde. Regionstyrelsen är dock anställningsmyndighet och har därmed till uppgift att anställa och besluta om upphörande av anställning för all personal. Regiondirektören är förvaltningschef och har den ledande ställningen inom förvaltningen. Regionstyrelsen har i uppgift att svara för personalfrågor i den utsträckning det framgår av Regionstyrelsens reglemente och sådana personalfrågor som berör

regionens hela personal. Nämndens uppgift är personalfrågor som inte Regionstyrelsen ska ha hand om enligt stycket ovan, d.v.s. nämnden svarar för arbetsmiljö och övriga personalfrågor under anställningsförhållandet och som inte berör samtlig personal, såsom exempelvis ledning och fördelning av arbetet (inkl. arbetsmiljöuppgifter), kompetensutveckling och åtgärderna varning och omplacering.

Nämndens reglemente reviderades efter beslut i Regionfullmäktige 2023-04-19 (§ 94). Genom beslutet överfördes nämndens ansvar för att vara arkivmyndighet till Regionstyrelsen. Anledningen till detta angavs främst vara för att få en mer sammanhängande informationshantering då Regionstyrelsen sedan tidigare ansvarar för delar av den. Uppdraget som arkivmyndighet medför bland annat att styrelsen även ska utöva tillsyn över övriga nämnders arkivvård.

1.4 Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar, ta del av nämndens uppgifter i delårsrapport och årsredovisning, samt de granskningar som skett av nämnden under 2024. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m.

2. Granskningens resultat

2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sitt svar på planeringsdirektiv?

Regionplan och budget 2024 med flerårsplan 2024–2026 utgör Regionfullmäktiges övergripande styrning för perioden. Planeringsdirektivet ska ses som ett verktyg i arbetet att styra regionens verksamheter mot Region Värmlands vision och långsiktiga effektmål genom att det förtydligar vad nämnderna har att förhålla sig till i planeringen av verksamheterna. I svar på planeringsdirektiv anges att varje resultatmål är kopplade till och bidrar till samtliga fyra övergripande effektmål som fullmäktige beslutat:

- Trygga och nöjda invånare
- Attraktivt och hållbart Värmland
- God, jämlik och jämställd hälsa
- Hållbar organisation

Kultur- och bildningsnämnden beslutade 2023-05-16 (§ 82) att anta svar på planeringsdirektiv 2024. I svaret ingår nämndens mätplan med indikatorer som är kopplade till resultatmålen och indikatorer för år 2024. Regionfullmäktige beslutade 2023-06-14 om regionplan 2024 och fastställde då de preliminära effektmål som Regionstyrelsen föreslog i planeringsdirektivet från år 2024. Eftersom detta beslutades först efter nämndens beslut om svar på planeringsdirektiv den 16 maj behövde nämnden på nytt besluta om att fastställa sina resultatmål och indikatorer för 2024.

Slutligt beslut av planeringsdirektivet togs av Kultur- och bildningsnämnden 2023-09-05 (§ 122). I planeringsdirektivet återges nämndens resultatmål som anges i den av fullmäktige beslutade regionplanen för 2024. Nämndens svar på planeringsdirektivet innehåller 2–4 resultatmål per effektmål som ska styra verksamheterna mot och bidra till måluppfyllelse. Ett resultatmål kan endast vara kopplat till ett effektmål. Resultatmålen kan vara ett- eller fleråriga. De förklarande texterna till Regionstyrelsens förslag till effektmål är vägledande. Resultatmål och indikatorer hämtas företrädesvis ur redan beslutade styrande dokument

Av planeringsdirektivet framgår även att all planering inom Region Värmland ska utgå från Agenda 2030, det vill säga FN:s globala mål för hållbarhet. Vidare anges att Kultur- och bildningsnämndens tre ansvarsområden kultur, folkbildning och folkhälsa bidrar till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling för att nå ett attraktivt och konkurrenskraftigt Värmland.

Bedömningen av måluppfyllelse för Kultur- och bildningsnämndens resultatmål baseras på en kvalitativ uppföljning, där resultat från de indikatorer som är kopplade

till resultatmålen, olika analyser och rapporter samt redovisningar av genomförda aktiviteter är underlag i en analys som görs två gånger per år vid delårsrapport och årsredovisning.

2.2 Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Nämndens arbete med uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat framgår i svaret på planeringsdirektiv. Enligt planen ska redovisning ske till fullmäktige två gånger per år genom delårsrapport och årsredovisning.

Nämnden har löpande under året fått rapportering avseende verksamhet och ekonomi i samband med sammanträden. Uppföljning av planeringsdirektiv har redovisats vid delårsrapport i oktober 2024 (§ 90) och årsredovisning i mars 2025.

Delårsrapporten innehåller ekonomisk uppföljning för perioden 1 januari till och med 31 augusti 2024. Vidare innehåller den en prognos för helåret 2024 samt verksamhetsuppföljning av nämndens mål och prioriteringar. Rapporten innehåller även en uppföljning av de risker som följs upp per delår i nämndens internkontrollplan för 2024.

I delårsrapporten 2024 anges att nämnden prognosticerade ett överskott om 7,1 miljoner kronor. I årsredovisningen framgår att utfallet blev 4,3 miljoner kronor. Överskottet berodde på lägre personalkostnader än budgeterat. En ekonomisk återhållsamhet har genomsyrat hela verksamheten under året och att en satsning för att reducera arbetet inom bidragshantering utblev. En tillfällig förstärkning i arrangemangsverksamheten inom kulturverksamheten har varit möjlig under året.

I årsredovisningen framgår att sju av Kultur- och bildningsnämndens resultatmål uppnås, medan fyra uppnås delvis. Måloppfyllelsen baseras på en kvalitativ uppföljning, där resultat från de indikatorer som är kopplade till respektive resultatmål tillsammans med redovisning av genomförda aktiviteter är underlag i en analys. Verksamheternas planerade aktiviteter har under året pågått enligt plan liksom den fortsatta implementeringen av nämndens strategiska planer som regelbundet följs upp.

2.3 Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kommunallagen ställer krav på att varje nämnd och styrelse ska ha en tillräcklig intern kontroll i sin verksamhet. Internkontroll påverkar alla delar av organisationen och är inte begränsad till uppföljning av ekonomi utan ingår som del av systemet för styrning och ledning. Internkontrollen stöttar genom att identifiera risker och utifrån det utforma kontrollåtgärder.

Enligt Region Värmlands reglemente för intern kontroll ansvarar Regionstyrelsen för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Kultur- och bildningsnämnden har utifrån en riskbedömning tagit fram en internkontrollplan för 2024. Internkontrollplanen prioriterar de risker som fått högst riskvärde eller de risker som nämnden vill ha extra uppsikt över.

Nämnden fastställde internkontrollplan för 2024 i januari samma år (§ 14). I planen har totalt nio risker identifierats och bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens:

- Verksamhetens informationstillgångar ges inte ett tillräckligt skydd
- Svårt att nå nämnden mål inom folkhälsoområdet
- Bristfällig arbetsmiljö
- Brist på tydlighet om uppdrag och ansvar hindrar möjliga synergier mellan olika verksamhetsområden inom regionen
- Otillbörlig informationspåverkan och desinformation
- Brister i krisberedskap och kontinuitetsplanering
- Ökad arbetsbelastning till följd av anställningsstopp och personalreduktioner
- Digitaliseringen sker inte på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt
- Målet ekonomi i balans uppnås inte

I planen anges åtgärder för att minimera riskerna, vilka som är ansvariga för att åtgärderna blir utförda, samt tidpunkter för rapportering till nämnden.

Nämnden har tagit fram en samlad uppföljning av de identifierade riskerna i form av en rapport som godkändes av nämnden 2025-03-04 (§43). Av rapporten framgår att de åtgärder som har genomförts under året har delvis varit effektiva och bidragit till att minska några av riskerna. Det framkommer också att flera av riskerna är återkommande från år till år, samt att de riskerna kräver mer genomgripande förändringar för att riskerna ska minska. Det framkommer i rapporten att finns risker i omvärlden som nämnden inte råder över eller kan påverka sannolikheten för. Det är därför viktigt att arbeta med dessa risker för att minimera konsekvenserna om de skulle inträffa.

Föreslagna åtgärder bedöms enligt rapporten föra utvecklingen framåt och på sikt avhjälpa de brister som påvisats.

I februari 2025 beslutades att Folkhögskolornas styrelses internkontrollplan för år 2024 och den, på uppdrag av Folkbildningsrådet, antagna riskanalysen förlängs till och med 2025 (§25).

I mars 2024 antog Folkhögskolornas styrelse en internkontrollplan baserad på en utförd riskbedömning. På uppdrag av Folkbildningsrådet genomförde styrelsen även en riskanalys, 2024-10-15, enligt en av Folkbildningsrådet framtagna mall. Denna riskanalys täckte specifika områden som definierats av Folkbildningsrådet. Då styrelsen genomförde riskanalysen under hösten 2024 framgår det i protokollet att den bör komma i fas med internkontrollplanen och därför förlängs de båda dokumenten så att de gäller även för 2025.

Enligt uppgift kommer en återrapportering ske i september 2025.

2.4 Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Vår bedömning, utifrån en översiktlig granskning av nämndens protokoll, är att besluten ryms inom nämndens befogenheter i enlighet med det av Regionfullmäktige fastställda reglementet.

2.5 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Enligt uppgift framkom det att tre av nämndens protokoll inte tillkännagivits på Region Värmlands offentliga anslagstavla. Resterande protokoll har varit korrekt anslaget under tillkännagivandetiden.

Utifrån denna översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har en ändamålsenlig beslutsformalia, bortsett från det ovan skrivna.

3. Sammanfattande revisionell bedömning

Tre av nämndens protokoll har under 2024 inte tillkännagivits på Region Värmlands offentliga anslagstavla, i enlighet med lagens krav.

Vi bedömer utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Kultur- och bildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten, utöver ovan nämnda brist.

Av protokollen framgår att nämnden vid sina möten får löpande rapportering i enlighet med svar på planeringsdirektiv, mätplan och internkontrollplan.

Bilaga - Resultatsammanställning för Kultur- och bildningsnämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

1.1 Har nämnden fastställt ett svar på planeringsdirektiv i enlighet med anvisningarna i regionplanen och Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder?

1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

Resultat/Bedömning

Kultur- och bildningsnämnden beslutade 2023-05-16 (§ 82), att anta svar på planeringsdirektiv 2024.

Under året har nämnden beslutat bland annat beslutat om att bevilja Wermland Opera extra stöd för 50-årsjubileum under säsongen 2025–2026 samt invigning av nya lokaler. Även beslut av verksamhetsstöd inom nämndens olika ansvarsområden och förändringar när det gäller folkhögskolornas verksamhet. Nämnden har även beslutat om verksamhetsplaner och internkontrollplaner för folkhögskolorna.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?

2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Resultat/Bedömning

Uppföljningsplan ingår i svar på planeringsdirektiv. Nämnden får vid sina sammanträden löpande rapportering avseende verksamhet och ekonomi. I övrigt sker uppföljningen i delårsrapport respektive årsredovisning.

Nämndens arbete har följts upp och rapporterats enligt anvisningarna.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en internkontrollplan och genomfört en riskanalys för 2024. Dnr KBN/230596, 2024-01-30 (§ 14).

Nämnden har även beslutat om en internkontrollplan för folkhögskolorna Dnr KBN/240012, 2024-03-05, (§ 39), i egenskap av styrelse för folkhögskolorna.

Den interna kontrollen har redovisats i samband med nämndens sammanträden i enlighet med nämndens beslut. Detta har skett genom lägesrapporter, fördjupningar och en samlad uppföljning av de nämndspecifika riskerna har presenterats för nämnden i mars 2025.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

Resultat/Bedömning

4.1 Ryms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Inga avvikelser har noterats.

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Inget har noterats.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

Resultat/Bedömning

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Av nämndens protokoll framgår att delegationsbeslut rapporteras till nämnden i samband med dess sammanträden.

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Granskningen har omfattat samtliga protokoll under 2024. Enligt uppgift har det framkommit att protokoll med följande datum 2024-01-16, 2024-05-24 samt 2024-11-24 inte är anslagna på Region Värmlands digitala anslagstavla. Resterande protokoll har varit korrekt anslaget under tillkännagivandetiden.

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämnders verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.*
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt*
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.*

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av 7 revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
